

ISSN: 2181-9416

YURIST AXBOROTNOMASI

ВЕСТНИК ЮРИСТА * LAWYER HERALD

HUQUQIY, IJTIMOIIY, ILMIY-AMALIY JURNAL

CYBERLENINKA

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
e LIBRARY.RU

ISSN 2181-9416
DOI JURNAL: 10.26739/2181-9416

YURIST AXBOROTNOMASI

6-SON, 8-JILD

ВЕСТИК ЮРИСТА

НОМЕР 6, ВЫПУСК 8

LAWYER HERALD

VOLUME 8, ISSUE 6

FAYZIYEV Xayriddin Sirojiddinovich
O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi huzuridagi
Yuridik kadrlarni qayta tayyorlash va
malakasini oshirish instituti dotsenti,
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

YURIDIK XIZMAT FAOLIYATIDA HUQUQIY VOSITALARNING AHAMIYATI

For citation (iqtibos keltirish uchun, для цитирования): FAYZIYEV X. S. Yuridik xizmat faoliyatida huquqiy vositalarning ahamiyati // Yurist axborotnomasi – Вестник юриста – Lawyer herald. № 6 (2025) B. 19–24.

 6 (2025) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9416-2025-2-15>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada tashkilotlar yuridik xizmatining faoliyatida huquqiy vositalarning mohiyati, ularning huquqiy munosabatlarni tartibga solishdagi o'рни va samaradorlikni ta'minlashdagi ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilingan. Huquqiy vositalar davlat va jamiyat hayotida huquqiy tartibotni qaror toptirishning muhim elementlaridan biri sifatida namoyon bo'ladi. Ular orqali tashkilot faoliyati qonuniylik tamoyillari asosida yo'lga qo'yiladi, huquqbuzarliklarning oldi olinadi va boshqaruv jarayonlarida mas'uliyat hamda tartib mustahkamlanadi.

Sohaviy faoliyatdagi huquqiy vositalarning turlari — huquq normalari, huquqiy hujjatlar, shartnomaviy munosabatlar, huquqiy javobgarlik, huquqiy ma'lumot va huquqiy xulosalar tizimi orqali ochib berilgan. Shu bilan birga, huquqiy vositalarning tuzilishi, ulardan foydalanish bosqichlari hamda yuridik xizmatning ichki va tashqi faoliyat yo'nalishlarida ularning amaliy qo'llanilishi ilmiy asosda yoritilgan.

Shuningdek, maqolada yuridik xizmat faoliyatini tartibga soluvchi qonunchilik hujjatlari tahlil qilinib, ulardagi huquqiy vositalarning amaliy ahamiyati va qo'llanish imkoniyatlari aniqlangani holda, muallif tomonidan huquqiy vositalardan samarali foydalanishni ta'minlaydigan tashkiliy va huquqiy chora-tadbirlar bo'yicha ilmiy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Yuridik xizmat faoliyatidagi huquqiy vositalar masalasi aynan shunday kontekstda ilmiy-nazariy jihatdan o'rganilmaganligi sababli, maqolada "huquqiy vositalar" atamasini anglab olish barobarida, sohada ularni qo'llashning xususiyatlari va ahamiyati to'g'risidagi fikr-mulohazalar asosida ayrim xulosalarga kelingan.

Kalit so'zlar: yuridik xizmat, vositalar, huquqiy vositalar, mexanizmlar, huquq normalari, shartnomaviy masalalar, huquqni himoya qilish vositalari, hujjatlar loyihalarini huquqiy ekspertizadan o'tkazish, huquqiy monitoring, qonuniylik.

ФАЙЗИЕВ Хайриддин Сирожиддинович
Доцент Института переподготовки и
повышения квалификации юридических кадров
при Министерстве юстиции Республики Узбекистан,
доктор философии по юридическим наукам (PhD), доцент

ЗНАЧЕНИЕ ПРАВОВЫХ СРЕДСТВ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЮРИДИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ

АННОТАЦИЯ

В данной статье с научной точки зрения анализируется сущность правовых средств в деятельности юридической службы организаций, их роль в регулировании правоотношений

и значение в обеспечении эффективности. Правовые средства выступают как один из важных элементов установления правопорядка в жизни государства и общества. Благодаря им деятельность организации будет налажена на основе принципов законности, будут предотвращены правонарушения, а ответственность и порядок в процессах управления будут укреплены.

Виды правовых средств в отраслевой деятельности раскрываются через систему правовых норм, правовых документов, договорных отношений, правовой ответственности, правовой информации и правовых выводов. Вместе с тем, на научной основе освещены структура правовых средств, этапы их использования, а также их практическое применение во внутренней и внешней деятельности юридической службы.

Также в статье проанализированы законодательные акты, регулирующие деятельность юридической службы, определена практическая значимость и возможности применения правовых средств в них, автором разработаны научные рекомендации по организационным и правовым мерам, обеспечивающим эффективное использование правовых средств.

Поскольку вопрос о правовых средствах в деятельности юридической службы не был научно и теоретически изучен в таком контексте, в статье, наряду с пониманием термина «правовые средства» были сделаны некоторые выводы на основе мнений об особенностях и значении их применения в данной области.

Ключевые слова: юридическая служба, средства, правовые средства, механизмы, правовые нормы, договорные вопросы, средства правовой защиты, правовая экспертиза проектов документов, правовой мониторинг, законность.

KHAYRIDDIN Fayziev Sirozhiddinovich

Associate Professor at the Training Institute for Lawyers,
Doctor of Philosophy (PhD) in Legal Sciences,
Associate professor

THE IMPORTANCE OF LEGAL TOOLS IN LEGAL SERVICE ACTIVITIES

ANNOTATION

This article scientifically analyses the essence of legal instruments in the activities of legal services within organisations, their role in regulating legal relations, and their significance in ensuring effectiveness. Legal means manifest themselves as one of the important elements of establishing legal order in the life of the state and society. Through them, the organization's activities are organized on the basis of the principles of legality, offences are prevented, and responsibility and order in management processes are strengthened.

The types of legal means in sectoral activity are revealed through a system of legal norms, legal documents, contractual relations, legal responsibility, legal information, and legal conclusions. At the same time, the structure of legal instruments, the stages of their use, and their practical application in the internal and external activities of the legal service are covered on a scientific basis.

Also, the article analyses legislative acts regulating the activities of the legal service, determines the practical significance and the possibilities of applying legal instruments in these acts, and develops scientific recommendations on organisational and legal measures to ensure the effective use of these instruments.

Since the issue of legal means in the activities of the legal service has not been studied from a scientific and theoretical point of view in such a context, the article, along with understanding the term "legal means", draws certain conclusions based on opinions about the features and significance of their application in the field.

Keywords: legal service, tools, legal means, mechanisms, legal norms, contractual issues, law enforcement tools, legal expertise of draft documents, legal monitoring, legality.

Yuridik xizmat faoliyati har bir tashkilotning qonuniylikka asoslangan, barqaror va samarali ishlashida muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, globallasuv, raqobat va huquqiy munosabatlar murakkablashgan zamonaviy davrda yuridik xizmatlarning roli tobora ortib bormoqda. Bu jarayonda *huquqiy vositalar* yuridik xizmatning asosiy ish quroli sifatida xizmat qilib, huquqni himoya qilish, huquqiy xatarlarni oldini olish va tashkiliy faoliyatni qonun doirasida yuritishida hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

O'zbekistonda MDHning boshqa mamlakatlariga nisbatan yuridik xizmat faoliyatini tashkil etish bo'yicha qonunchilik jarayoni birmuncha aniq rivojlanish tendensiyasiga ega bo'lib [1], davlat organlari va tashkilotlariga (tashkilotlar) adliya organlari orqali sifatli hamda professional yuridik xizmat ko'rsatishga qaratilgan islohotlar bosqichma-bosqich amalga oshirilmogda [2].

Yuridik xizmatni tashkil etishdan ko'zlangan asosiy maqsad – huquqni qo'llash amaliyotida qonuniylikni ta'minlash orqali, tashkilotlar va xodimlarining huquqlari hamda qonuniy manfaatlarini himoya qilish, ularning huquqiy madaniyati va savodxonligini oshirish, *huquqiy vositalar* orqali mulkiy va boshqa manfaatlari himoyasini ta'minlash bo'lib hisoblanadi.

Qonunchilik hujjatlari bilan o'ziga yuklatilgan vazifalarni amalga oshirishda soha vakillari (yuriskonsultlar) turli *huquqiy vositalardan* foydalanadilar. Eng qizig'i, amaliy ish faoliyatida qo'llash uchun huquqiy vositalarning andozasi mavjud emasligi bois, ko'p hollarda huquqiy ish jarayonlari tartibsiz tarzda kechaveradi. Hattoki, bir maqsadga yo'naltirilgan ishni bajarishga xizmat qiluvchi ushbu faoliyat, turli davlat organlarida (vazirlik, agentlik v.h.k.) boshqa-boshqa yondashuv asosida olib borilayotganligini kuzatish mumkin.

Bunday holatda, fikrimizcha, yuridik xizmat faoliyatidagi huquqiy ishning mazmuni - ko'zlangan maqsadlarga erishish uchun, *huquqiy vositalarni* yaratish va amalda qo'llash bo'lganligi sababli, ushbu vositalarning mohiyatini anglab olish va yuridik xizmat faoliyatida uni qo'llashning xususiyatlarini aniqlash zarurati mavjudligidan dalolat beradi.

Yuridik adabiyotlarda "*huquqiy vositalar*" terminiga turlicha tushunchalar berilgan bo'lib, aniq vaziyatga yoki tarmoq yo'nalishiga qarab, ko'proq huquqiy emas, balki "vosita" nuqtayi nazaridan fikrlashlarni (texnik, transport, boshqaruv, to'lov, aylanma v.h.k.) [3] ham ko'rish mumkin. Huquqshunoslikda ushbu terminga huquqqa nisbatan va huquqiy munosabatlarni tartibga solishga qaratilgan mexanizm elementlari sifatida birmuncha qarashlar mavjud [4].

Ayrim olimlarning fikriga qaraganda [5], *huquqiy vositalar* turli subyektlarning o'z oldiga qo'ygan huquqiy maqsadlariga qarab farqlanadi. Masalan, davlat vakolatli organlari orqali: a) faoliyatning ayrim turlarini litsenziyalash; b) davlat ro'yxatidan o'tkazish; v) buxgalteriya hisobi va hisobotini reglamentlash; g) texnik reglamentlarni ishlab chiqish va joriy qilish; d) monopoliyaga qarshi tartibga solish; e) ma'muriy ish yuritish; i) sudlovga oid ish yuritishda v.h.k., maxsus *ommaviy-huquqiy vositalardan* foydalanadi.

V.Chervonyukning fikriga ko'ra, huquqning regulyativ (tartibga soluvchi) ta'siri bilan bog'liq bo'lgan barcha huquqiy voqeliklar ila bog'liq institutsional tartiblarni *huquqiy vositalar* qatoriga qo'shish mumkin. Jumladan, olim, huquq normalari, huquqni qo'llash hujjatlari, shartnomalarni v.h.k., huquqiy vositalar sifatida ko'rsatish pozitsiyasini bildirgan [6].

"O'zbek tilining izohli lug'ati"da "huquqiy vosita" termini bir butun holda keltirilmagan bo'lib, "vosita" terminiga - chora, tadbir, usul; biror maqsadga erishish yoki biror ishni amalga oshirish uchun dastak bo'lib xizmat qiladigan narsa, qurol [7], deya izoh berilgan.

Sohaviy faoliyatlarda ham huquqiy vositalarning ahamiyati to'g'risida ilmiy qarashlar bo'lib, xususan, prokurorning *huquqiy vositalari* deganda, prokuror tomonidan qonunchilikda belgilangan tartibda o'z vakolatlarini amalga oshirish jarayonida qo'llaniladigan maxsus huquqiy mexanizmlar tushunilishi, ushbu doiraga prokuror nazorati hujjatlarini kiritish mumkinligiga urg'u berilib, mazkur jarayon qonuniylikni ta'minlash, fuqarolar huquq va erkinliklarini, jamiyat va davlat

manfaatlarini himoya qilish imkonini beradi [8], degan fikrlar bildirilgan. Shuning bilan birga, ayrim tadqiqotchilar, qonunlar ijrosi ustidan nazorat faoliyatida qo'llaniladigan prokuror *huquqiy vositalariga* prokuratura organlari uchun umummajburiy barcha normalarni kiritish mumkinligi to'g'risidagi xulosalarini ilgari surgan [9].

Milliy qonunchilikda mavzuga doir yanada aniq ta'riflar keltirilgan bo'lib, ularda huquqiy vositalarning belgilari va tasniflari ochib berilgan. Jumladan, *huquqiy vositalar* – bu muayyan ko'rsatmalarda va xatti-harakatlarda namoyon bo'ladigan huquqiy hodisa sifatida ko'rsatilib, uning yordamida huquq subyektlarining manfaatlari amalga oshiriladi va ijtimoiy foydali maqsadlarga erishish ta'minlanadi, deyilgan. Huquq normalari va prinsiplari, huquqni qo'llash aktlari, shartnomalar, yuridik faktlar, subyektiv huquq va yuridik majburiyatlar, taqiqlar, imtiyozlar, rag'batlantirish va jazo choralari, huquq va majburiyatlarni amalga oshirish hujjatlari va boshqalar aynan shu toifa qatoridan o'rin olishi alohida bayon qilingan [10, B.218].

Yuridik fanda umumnazariy muammo sifatida tadqiq qilinishi zarur bo'lgan "huquqiy vositalar" terminining ilmiy-nazariy jihatlaridan biroz chekingan holda, ushbu vositalarning huquqni qo'llash faoliyatidagi, ayniqsa, yuridik xizmat ishi bilan bog'liq jarayonlardagi ahamiyati masalasida fikrlarimizni davom ettirsak.

Yuqorida bayon qilingan nazariy qarashlardan kelib chiqib, *yuridik xizmat faoliyatidagi huquqiy vositalarni* - yuridik instrumentlar (normalar, aktlar, shartnomalar, protseduralar v.h.k.) majmui sifatida talqin etib, aynan ular yordamida tashkilotning huquqiy maqsadlariga erishilishi, huquq va majburiyatlarining amalga oshirilishi ta'minlanadi, degan, xulosaga kelish mumkin. Yuridik xizmat ishida ular qonunchilikni amalda qo'llash, hujjatlar loyihalarini tuzish va ekspertizadan o'tkazish, shartnoma intizomini ta'minlash, sud va davlat organlarida tashkilot manfaatlarini ifodalashda yaqqol namoyon bo'ladi.

Yuridik xizmat faoliyatida qo'llanilishi mumkin bo'lgan *huquqiy vositalar tizimini quyidagi yo'nalishlar bo'yicha tasniflash mumkin*:

- me'yoriy-tartibga soluvchi vositalar – amaldagi qonunchilikka mos keluvchi tashkilotning ichki hujjatlari, nizomlari, buyruqlari, yo'riqnomalari v.h.k ;
- shartnomaviy vositalar – fuqarolik-huquqiy shartnomalarni tuzish, o'zgartirish va bekor qilish (mahsulot yetkazib berish, ijara, pudrat, xizmat ko'rsatish va boshqalar);
- huquqni himoya qilish vositalari – intizomiy, moddiy va boshqa javobgarlik choralari qo'llash, sud jarayonlarida ishtirok etish;
- nazorat-tahlil vositalari – hujjatlar loyihalarini huquqiy ekspertizadan o'tkazish, hujjatlarning qonunchilikka muvofiqligini tekshirish;
- axborot-huquqiy vositalari – qonunchilik hujjatlarining monitoringi uchun foydalaniladigan ma'lumotlar bazalari, huquqiy tizimlar va ma'lumotnomalar.

Shuningdek, yuridik xizmatlar ishidagi *huquqiy vositalarning quyidagi funksiyalarini* ajratib ko'rsatish mumkin:

- reguliyativ – xulq-atvor qoidalarini belgilash va ularning bajarilishini ta'minlashga qaratilgan;
- himoyaviy – tashkilotning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilish;
- preventiv (profilaktik) – qonunbuzilishlarining oldini olish;
- kommunikativ – tashkilot bo'linmalari o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni ta'minlash;
- axborot-ma'rifiy – xodimlarning huquqiy savodxonligi va huquqiy madaniyatini oshirishga ko'maklashish.

Yuqorida bildirilgan fikrlarning mantiqiy hosilasi sifatida davlat organi va tashkiloti faoliyatini *huquqiy normalar* orqali tartibga solish hamda ular manfaatlarini himoya qilish va rivojlantirishga xizmat qiluvchi *mexanizmlarni* bemalol *huquqiy vositalar* sifatida taqdim qilishimiz mumkin. Ular orqali yuridik xizmat quyidagi asosiy yo'nalishlarda [11] o'ziga yuklatilgan muhim funksiyalarni amalga oshiradi:

– davlat organlari va tashkilotlarining huquqni qo'llash faoliyatida qonun ustuvorligi va qonuniylikni ta'minlashni tashkil etish;

– davlat organlari va tashkilotlari tomonidan ishlab chiqilayotgan (qabul qilinayotgan) normativ-huquqiy va boshqa hujjatlar loyihalarining qonunchilikka muvofiqligi ustidan nazoratni olib borish;

– davlat organlari va tashkilotlarining norma ijodkorligi faoliyatida ishtirok etish, qonunchilikni takomillashtirish yuzasidan takliflarni tayyorlash masalalarida ularning tarkibiy tuzilmalari ishini muvofiqlashtirish;

– davlat organlari va tashkilotlari xodimlarining huquqiy madaniyati va huquqiy savodxonligini oshirish, ularga qabul qilinayotgan normativ-huquqiy hujjatlarning mazmun-mohiyatini, shu jumladan zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali yetkazishda ishtirok etish;

– shartnomaviy-huquqiy va talabnoma-da'vo ishlarini yuritish, davlat organlari va tashkilotlarining mulkiy va boshqa manfaatlarini ishonchli himoya qilinishini ta'minlash.

Bundan tashqari, yuridik xizmat faoliyatida *huquqiy vositalarning samaradorligi* ko'p jihatdan quyidagi chora-tadbirlarning natijadorligi bilan ham bog'liq hisoblanadi:

– *huquqiy monitoring* – qonuniylikni ta'minlash bo'yicha ishlarning dastlabki bosqichi bo'lib, ommaviy boshqaruv subyekti faoliyatini huquqiy tartibga solish manbalarini doimiy kuzatish, o'rganish va tahlil qilishni ko'zlaydi. Uning yakuniy natijasi yuridik xizmat tomonidan tashkilot rahbari va boshqa mas'ullar uchun ijro etishga qulay bo'lgan shaklda tayyorlanadigan huquqiy axborotdan iborat ichki hujjatlar (ma'lumotnoma, bildirishnoma va h.k.) hisoblanadi. Agar yuridik xizmat o'z kuchi bilan bunday tahliliy ishga tayyor bo'lmasa, huquqiy monitoring uchun zaruriy resurs va tajribaga ega tashqi maslahatchilarni jalb qilish kerak;

– *qonuniylikni ta'minlash uchun zarur bo'lgan axborotni rahbariyat va mas'ul ijrochilarga yetkazish* – yuridik xizmat tomonidan huquqiy monitoring jarayonida tayyorlangan axborot hujjatlarini rahbar va huquqiy ishning muayyan qismlariga mas'ul bo'lgan boshqa mansabdor shaxslarga ularning vakolati doirasida tezkor yetkazib berishni ko'zda tutadi;

– keyingisi, mazmuniga ko'ra, qonuniylikni ta'minlash uchun zarur bo'lgan chora-tadbirlarni amalga oshirish bo'yicha *takliflarni tayyorlash* choralari majmuidan iborat (masalan, qaysi ichki huquqiy hujjatlar yoki bitimlarga qanday o'zgartirishlar kiritish kerak, qanday boshqa harakatlar sodir qilish yoki aksincha, to'xtatish kerak v.h.k.). Ishlab chiqilayotgan takliflar qonuniylik talablarini ta'minlash uchun ijro etilishini talab qiladigan huquqiy chora-tadbirlar rejasi loyahasini ko'zda tutadi va tarkibiy bo'linmalar va tegishli huquqiy ish guruhlarini rahbarlari bilan kelishilgan bo'lishi lozim;

– yuridik xizmat ishlab chiqqan chora-tadbirlar rejasi tasdiqlanganidan so'ng *tegishli tadbirlar ijrosini tashkil etishi* kerak. Buning uchun rejada ko'zda tutilgan chora-tadbirlarning mas'ul ijrochilarini (tarkibiy bo'linmalar yoki huquqiy ishlar guruhlarini rahbarlarini) aniqlash va ularga tegishli ma'lumotlarni tezkorlik bilan yetkazish lozim. Keyinchalik, mas'ul ijrochilar konkret tadbirlarni amalga oshirish uchun o'z vakolatlari doirasida yanada batafsil chora-tadbirlar rejalarini ishlab chiqadi va ushbu rejalarini yuridik xizmat va boshqa tarkibiy bo'linmalar (guruhlar) bilan kelishadi. Shundan so'ng, ular tegishli tadbirlarni amaliy jihatdan bajarishga kirishadi;

– *ichki nazorat* – amaliyotda huquqiy ishlarni boshqarish uchun tashkiliy tuzilmalar xilma-xilligiga qaramasdan, shunga intilish lozimki, *aynan yuridik xizmat* tashkilot faoliyatining qonuniyligi ustidan umumiy ichki nazoratni amalga oshirishi zarur. Bu vosita nazoratning mustaqilligi va xolisligini ta'minlashga imkon yaratib, huquqiy ishlar sifati va samaradorligini oshirishga yordam beradi. Uni o'tkazish davomida tashkilot rahbari aniqlangan yoki taxminiy huquqbuzarlik to'g'risida xabardor qilinadi yoki xodimning bevosita rahbariga murojaat qilish orqali, uning nojo'ya xatti-harakatlari cheklanadi;

– qonuniylikni ta'minlash bo'yicha *ish natijalarini baholash* ham muhim bosqich hisoblanadi. Ishlar natijadorligini baholash miqdoriy ko'rsatkichlarga, eng avvalo, huquqiy ko'rsatkichlarga qurilishi kerak. Xususan, *natijadorlikning huquqiy ko'rsatkichlari* ichki nazorat jarayonida aniqlangan:

- tashkilot, uning rahbarlari va xodimlarining faoliyatidagi qonun buzilishlari dinamikasi;
- qonuniylikni buzganlik uchun yurisdiksiya organlari tomonidan sanksiyalarni qo'llash davriyligining huquqbuzarliklar soniga nisbati, shuningdek, ma'lum bir davr mobaynida to'xtatilgan (oldi olingan) huquqbuzarliklar dinamikasini qamrab oladi.

Huquqni qo'llash amaliyotining tahlili, yuridik xizmat sohasida huquqiy ish yagona standartlarining shakllantirilmaganligi, malakali huquqshunos kadrlarning yetishmasligi va zamonaviy IT-vositalardan foydalanish imkoniyatlari barcha tashkilotlarda ham birdek keng qamrovli emasligi kabi muammolar mavjudligini ko'rsatmoqda. Bu esa o'z navbatida huquqiy ish jarayonlarini raqamlashtirish, sohaga jadallik bilan LegalTech tizimlarini joriy etish, shuningdek, yuridik xizmatning profilaktik funksiyalarini kengaytirishni taqozo qiladi.

Yuridik xizmatlar faoliyatida qo'llaniladigan *huquqiy vositalarning* ahamiyati to'g'risidagi fikrlarimizga xulosa nuqtayi nazaridan ta'kidlash joizki, qayd etilgan jihatlar huquqiy tartibga solish mexanizmining asosiy elementi bo'lib, ularsiz tashkilotning samarali faoliyat yuritishi mumkin emas. Yuridik xizmat tomonidan ushbu vositalardan oqilona foydalanish esa, qonuniylikni mustahkamlash, tashkilot manfaatlarini ishonchli himoya qilinishiga xizmat qiladi.

Iqtiboslar/Snoski/References:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 1993-yil 2-martdagi 118-son "O'zbekiston Respublikasining davlat boshqaruv organlari va korxonalaridagi yuridik xizmat to'g'risidagi Nizomni tasdiqlash to'g'risida"gi qaror, O'zbekiston Respublikasi Hukumat qarorlari to'plami, 1993 y., №3, 8-mod., (hujjat kuchini yo'qotgan, 24.08.2007 y.), <https://lex.uz/uz/docs/-619648>; O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2007-yil 24-avgustdagi "Davlat va xo'jalik boshqaruvi organlari, mahalliy davlat hokimiyati organlari, davlat korxonalari, muassasalari va tashkilotlari faoliyatini huquqiy ta'minlash darajasini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 182-sonli qarori, O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2007 y., 35-36-son, 355-modda; 2012 y., № 37, 429-mod.; 2013 y., № 50, 650-mod.; 2015 y., №23, 302-mod., (hujjat kuchini yo'qotgan, 10.05.2017 y.), [//lex.uz/ru/docs/1240679](http://lex.uz/ru/docs/1240679); O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2007-yil 22-noyabrdagi "Yuridik xizmat xodimlarini attestatsiyadan o'tkazish va malakasini oshirish haqidagi Nizomni tasdiqlash to'g'risida"gi 244-sonli qarori, O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2007 y., 46-47-son, 472-mod.; <http://lex.uz/ru/docs/1274006>; O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 19-yanvardagi PQ-2733-son "Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori // <https://lex.uz/uz/docs/-3098964>; O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 1-maydagi 250-son "O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 19-yanvardagi PQ-2733-son "Yuridik xizmat faoliyatini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorni amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 18-son, 323-mod.; Qonun hujjatlari milliy bazasi, 14.02.2018 y., №09/18/107/0697, <http://lex.uz/ru/docs/3189363>.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 29.06.2021-yildagi PQ-5168-son qarori, <https://lex.uz/uz/docs/5482934>.

3. Алексеев С. С. Правовые средства: постановка проблемы, понятие, классификация // Советское государство и право. 1987. № 6. С. 14.

4. Лапшинов Э.В. Понятие правовых средств в правовой традиции // <https://cyberleninka.ru/article/n/ponyatie-pravovyh-sredstv-v-pravovoy-traditsii>.

5. Цветков Э.В., Филиппова С.Ю. Организация правой работы. – Москва: Проспект. 2014. – С.53.

6. Червонюк В.И. Теория государства и права: Учебник. – М., 2007. – С 322

7. O'zbek tilining izohli lug'ati: -T.: "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi" Davlat ilmiy nashriyoti. 2006. B.468.

8. Saidmuradov N.N. Prokuror talabi va uning o'ziga xos jihatlari // <https://doi.org/10.5281/zenodo.15421090>

9. Komilov.A.B. Prokuror huquqiy vositalarining milliy huquqiy asoslari tahlili // <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9416-2025-1>.

10. Saydullayev Sh.A. Davlat va huquq nazariyasi: Darslik. –Toshkent: TDYUU, 2021. –B 218.

11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 20.01.2017-yildagi PQ-2733-son qarori, <https://lex.uz/uz/docs/-3098964>

YURIST AXBOROTNOMASI

6-SON, 8-JILD

ВЕСТИК ЮРИСТА

НОМЕР 6, ВЫПУСК 8

LAWYER HERALD

VOLUME 8, ISSUE 6

ISSN 2181-9416

DOI JURNAL: 10.26739/2181-9416